

Sygnatura akt II C 744/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 czerwca 2016 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi- Widzewa w Łodzi II Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący SSR K. T.

Protokolant st. sekr. sąd. M. R.

po rozpoznaniu w dniu 22 czerwca 2016 roku w Łodzi

sprawy w powództwa M. D.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego na rzecz powódki:

a) kwotę (...) (dwadzieścia dziewięć tysięcy) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 18 października 2013 roku do dnia zapłaty, z tym, że od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty z odsetkami ustawowymi za opóźnienie;

b) odsetki ustawowe od kwoty (...) (dwadzieścia tysięcy) złotych od dnia 18 października 2013 roku do dnia 10 lipca 2015 roku;

2. umarza postępowanie w zakresie kwoty (...) (dwadzieścia tysięcy) złotych;

3. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę (...) (trzy tysiące sto pięćdziesiąt dwa) złote tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę (...) (dwa tysiące dziewięćset pięćdziesiąt dwa) złote tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej powódce przez adwokata ustanowionego z urzędu;

4. obciąża pozwanego na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego dla Łodzi- Widzewa w Łodzi kwotami:

a) 2250 (dwa tysiące dwieście pięćdziesiąt) złotych tytułem opłaty sądowej od pozwu, której nie miała obowiązku uiścić powódka;

b) (...),44 (tysiąc dwieście dwadzieścia dwa 44/100) złotych tytułem tymczasowo wyłożonych wydatków.

Sygnatura akt II C 744/14

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w dniu 3 października 2014 roku powódka M. D., reprezentowana przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu, wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. kwoty 49000 zł z ustawowymi odsetkami od 18 października 2013 roku do dnia zapłaty, związku ze śmiercią córki B. D., a także zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu, które nie zostały zapłacone w całości, ani w części. Postanowieniem z 19 sierpnia 2014 roku w sprawie (...)powódka została zwolniona od kosztów sądowych w zakresie opłaty od pozwu ponad 200 zł oraz ustanowiono dla powódki pełnomocnika z urzędu.

(pozew- k. 2- 5, postanowienie- k. 7)

W odpowiedzi na pozew, pozwany reprezentowany przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego, wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powódki kosztów procesu według norm przepisanych. Podniesiono, że żądanie jest kwestionowane tak co do zasady, jak i wysokości.

(odpowiedź na pozew- k. 27, 28, pełnomocnictwo- k. 29, odpis z KRS- k. 30- 34)

Na rozprawie w dniu 30 marca 2016 roku, pełnomocnik powódki cofnęła pozew ze zrzeczeniem się roszczenia w zakresie kwoty 20000 zł z uwagi na jej uiszczenie w dniu 10 lipca 2015 roku i poparła żądanie w pozostałym zakresie, w tym co do odsetek od kwoty 20000 zł od 18 października 2013 roku do 10 lipca 2015 roku.

(protokół rozprawy- k. 131)

Na rozprawie w dniu 22 czerwca 2016 roku pełnomocnik pozwanego oświadczył, że pozwany przestał kwestionować swoją odpowiedzialność co do zasady i wypłacił powódce kwotę 20000 zł zadośćuczynienia w dniu 9 lipca 2015 roku. Stanowiska stron na chwilę zamknięcia rozprawy nie uległy zmianie.

(protokół rozprawy- k. 138)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Córka powódki, B. D., zmarła w dniu (...)roku wskutek obrażeń odniesionych w wyniku wypadku, do jakiego doszło w Ł. na skrzyżowaniu ulic (...). Prawomocnym wyrokiem z dnia 26 czerwca 1998 roku sprawca wypadku został skazany za spowodowanie wypadku.

(wyrok- k. 9)

Powódka była silnie związana z córką, która była „mózgiem” całej rodziny ze względu na aktywność i skłonności organizacyjne. Pomagała powódce w problemach małżeńskich, a także po śmierci syna powódki. Dużo o sobie wiedziały, odwiedzały się, ponieważ mieszkaly blisko siebie, przy czym częściej córka przychodziła do powódki- uwagi na inne wyznaczenie córki, powódka rzadziej odwiedzała córkę w jej mieszkaniu. Ze względu na to, nie spędzały razem świąt, natomiast obchodziły wspólnie uroczystości, takie jak np. Dzień Matki. Razem wyjeżdżały, zabierając wnuka powódki, na (...) do teściów najstarszej córki powódki. Powódka oprócz córki B. i syna, który zmarł wcześniej, ma jeszcze troje dzieci: jedna córka zamieszkuje w Norwegii, druga córka na Śląsku, zaś syn w Ł.. Relacje z dziećmi są dobre, ale ograniczone- z córkami ze względu na odległość, z synem z uwagi na to, że ma żonę, dwoje dzieci i jest zapracowany. Po śmierci córki, w 1999 roku, powódka wyprowadziła się z mężem na wieś, ponieważ wszystko przypominało jej córkę (B. D. zginęła w pobliżu miejsca zamieszkania powódki, po wyjściu od powódki po jednej z wizyt). Wróciła do Ł. dopiero po śmierci męża, około 3- 5 lat temu. Po śmierci męża powódka nie rozpaczała tak, jak po śmierci córki, również z tego powodu, że była przygotowana na śmierć męża, cierpiącego na nowotwór. W związku ze śmiercią córki, powódka podupadła na zdrowiu, nie mogła pracować. Była pod opieką lekarza, przyjmowała silne leki, była pod opieką psychiatry. Nadal przyjmuje leki antydepresyjne. Powódka odwiedza grób córki, na cmentarz jeździ razem z siostrą L. C. (1), porządkuje grób, ale nie zapala świec, bo zakazuje tego wiara córki powódki. Powódka cały czas wspomina córkę, wtedy płacze.

(zeznania świadka L. C.- k. 138- 140; przesłuchanie powódki- k. 132- 133)

Bezpośrednio po śmierci B. D., u powódki wystąpił niekorzystny stan emocjonalny- reakcja żałoby była ostra i trwała w takiej formie około 1 roku z tendencją do wygaszania. Było to związane z gwałtowną utratą osoby bliskiej oraz okolicznościami śmierci córki powódki. M. D. doznała niekorzystnych emocji (cierpienia) emocjonalnych związanych ze śmiercią córki. Zakres cierpienia był znaczny. U powódki nie wystąpiły trwałe zmiany stanu psychicznego (emocjonalnego).

(opinia pisemna biegłej psycholog- k. 56- 61)

Powódka, w związku ze śmiercią córki, przeżyła fizjologiczną reakcję żałoby. U powódki nie stwierdza się zaburzeń nerwicowych, a zatem nie wystąpił stały albo długotrwały uszczerbek na zdrowiu. Gwałtowna śmierć dziecka może mieć wpływ na przebieg reakcji żałoby

(opinia pisemna biegłej psychiatry- k. 87- 100 oraz opinia ustna uzupełniająca- k. 132)

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo było zasadne. Pozwany ostatecznie nie kwestionował powództwa co do zasady, a zatem należy jedynie zwięźle wyjaśnić, że roszczenie powódki znajduje swoje oparcie w przepisach art. 448 k.c. w powiązaniu z art. 23 i art. 24 kc. Obecnie za już ugruntowane można uznać stanowisko judykatury co do możliwości zasądzenia zadośćuczynienia po śmierci osoby bliskiej, będącej skutkiem deliktu popełnionego przed dniem 3 sierpnia 2008 roku, w oparciu o wskazane przepisy. Więzy rodzinna, prawo do życia w rodzinie, stanowi niewątpliwie dobro osobiste i podlega ochronie na podstawie art. 23 i art. 24 kc. Dobrem osobistym jest także zdrowie (psychiczne i fizyczne) człowieka. Wprowadzenie art. 446 § 4 k.c. doprowadziło jedynie do zmiany w sposobie realizacji roszczenia przez skonkretyzowanie osób uprawnionych do jego dochodzenia oraz przesłanek jego stosowania (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2010 roku w sprawie III CZP 76/10, LEX nr 604152). Sąd Najwyższy ostatecznie przesądził też, że art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych- Dz. U. z 2003 r. Nr 124, poz. 1152 z późn. zm. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 11 lutego 2012 r. - nie wyłączał z zakresu ochrony ubezpieczeniowej zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosił odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c. (por. uchwałę z dnia 20 grudnia 2012 r., III CZP 93/12, niepubl.)

Oceniając żądanie zadośćuczynienia oparte na art. 448 k.c. wskazać należy, że niemożliwość ścisłego ustalenia zadośćuczynienia ze względu na istotę krzywdy, pozostawia sądowi orzekającemu margines uznaniowości w zakresie wysokości zasądzanej kwoty. Swoboda ta nie oznacza jednak dowolności, gdyż przyznanie odpowiedniej sumy tytułem kompensacji krzywdy musi być osadzone w stanie faktycznym sprawy. Wśród czynników wpływających na rozmiar szkody niemajątkowej - a tym samym na wysokość zadośćuczynienia - wymienia się m.in. rodzaj i intensywność więzi łączącej osobę domagającą się przyznania zadośćuczynienia z bezpośrednio poszkodowanym, dramatyzm doznań członków rodziny zmarłego, poczucie osamotnienia i pustki, wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej, wystąpienie zaburzeń zdrowotnych (np. nerwicy, depresji), zmiany w prawidłowym funkcjonowaniu rodziny, stopień dostosowania się krewnych zmarłego do nowej rzeczywistości, zdolność zaakceptowania zaistniałego stanu rzeczy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 10 kwietnia 2015 roku w sprawie I ACa 1522/14, opubl. LEX 1680001). Ponadto postuluje się uwzględnianie, przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia, takich okoliczności, jak wiek osoby zmarłej i stan rodzinny poszkodowanego.

Przekładając powyższe rozważania na stan faktyczny niniejszej sprawy należy uznać, że żądanie powódki zapłaty kwoty 49000 zł zadośćuczynienia było uzasadnione. Jak wskazano, dobrami osobistymi, do których naruszenia dochodzi skutek spowodowania śmierci osoby bliskiej czynem niedozwolonym, są prawo do życia w rodzinie i związana z tym więź rodzinna, a także zdrowie poszkodowanego, które może doznać uszczerbku na skutek śmierci osoby bliskiej. W ocenie Sądu, w przypadku powódki doszło do ingerencji w oba te dobra- co wynika z ustaleń faktycznych. Stan zdrowia powódki uległ pogorszeniu w związku ze śmiercią B. D., co miało swoje odzwierciedlenie w przyjmowaniu leków, pozostawaniu pod opieką lekarza. Jakkolwiek powódka miała (i ma nadal) także inne problemy życiowe to w świetle ustaleń nie może być wątpliwości, że śmierć córki była co najmniej jedną z okoliczności wpływających i determinujących sytuację życiową powódki. Zerwanie więzi z córką, która to więź była bardzo silna i intensywna skutkowało z kolei obniżeniem nastroju, poczuciem smutku, tęsknoty, niezdolnością do pracy i zwykłego funkcjonowania, koniecznością zmiany miejsca zamieszkania. Szczególne są także okoliczności śmierci B. D.- zginęła ona tragicznie po opuszczeniu mieszkania powódki wraz ze swoim synem, kiedy wracając do domu pieszo (wnuk powódki chciał jechać tramwajem, ale matka stwierdziła, że mają blisko do domu i pójdą pieszo) została śmiertelnie potrącona na chodniku przez kierującego pojazdem, zdolawszy jeszcze odepchnąć od siebie syna (wnuka powódki). Powódka cały czas trzyma gazetę opisującą wypadek i przypomina sobie kałużę krwi na chodniku (przesłuchanie

powódki- k. 133). Śmierć córki była nieoczekiwana. Powódka utraciła kolejne, drugie dziecko. Jakkolwiek jej relacje ze wszystkimi dziećmi były tak samo dobre, to jednak, z przyczyn faktycznych (bliskość zamieszkiwania, usposobienie B. D.), najbliższe relacje miała ze zmarłą tragicznie córką.

O odsetkach ustawowych za opóźnienie Sąd orzekł w oparciu o art. 481§1 i 2 oraz 817§1 kc. W piśmie z 9 września 2013 roku (w aktach sprawy), reprezentujące powódkę (...) Centrum (...) wezwało pozwanego do zapłaty kwoty 70000 zł tytułem zadośćuczynienia za śmierć córki powódki. W dniu 11 października 2013 roku wydano decyzję odmowną (k. 16, 17), a zatem od tej daty pozwany był w opóźnieniu. Powódka żądała jednak odsetek dopiero od dnia doręczenia jej odpisu tej decyzji, tj. od 18 października 2013 roku, zatem od tej daty należało uwzględnić żądanie odsetek. Z uwagi na zapłatę kwoty 20000 zł w dniu 10 lipca 2015 roku, Sąd zasądził odsetki od tej kwoty za okres do dnia wpłaty, tj. do 10 lipca 2015 roku. Pełnomocnik pozwanego wskazał na rozprawie 22 czerwca 2016 roku, że wpłata nastąpiła w dniu 9 lipca 2015 roku, jednak tego nie udowodnił, a na pozwanym spoczywa ciężar wykazania okoliczności zapłaty, w tym daty zapłaty. W dniu 9 lipca 2015 roku została wydana decyzja o wypłacie kwoty 20000 zł oraz o wypłacie tego odszkodowania; z dokumentu nie wynika natomiast data uznania rachunku powódki. Z uwagi na to, że począwszy od 1 stycznia 2016 roku spośród odsetek ustawowych wyodrębniono odsetki ustawowe za opóźnienie, zaś powódka domagała się odsetek w związku z opóźnieniem w płatności ze strony pozwanego, w wyroku zastrzeżono, że odsetki ustawowe od tej daty stanowią odsetki ustawowe za opóźnienie.

Z uwagi na to, że pełnomocnik powódki cofnęła pozew ze zrzeczeniem się roszczenia w zakresie kwoty 20000 zł z uwagi na jej zapłacenie w toku procesu, Sąd na podstawie art. 355§1 kpc umorzył postępowanie w tym zakresie.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98§1 i 3 kpc, stosując zasadę odpowiedzialności za wynik procesu (w zakresie, w jakim strona powodowa cofnęła pozew, pozwany także uległ w procesie, gdyż cofnięcie pozwu nastąpiło wskutek zapłacenia przez pozwanego dochodzonej kwoty). Na koszty procesu poniesione przez powódkę złożyła się część opłaty od pozwu w wysokości 200 zł (powódka była zwolniona od opłaty od pozwu ponad tę kwotę oraz od zaliczek na wynagrodzenie biegłych). Powódka była reprezentowana przez pełnomocnika z urzędu. Wynagrodzenie pełnomocnika w stawce minimalnej wynosi 2400 zł wraz z VAT 552 zł- § 6 pkt 5 oraz §2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (...) - t. jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 1348). Podstawę zasądzenia wynagrodzenia od strony pozwanej stanowi art. 122§1 kpc. Na nieuiszczone koszty sądowe w sprawie złożyły się: część opłaty od pozwu- 2250 zł oraz tymczasowo wyłożone wydatki na wynagrodzenie biegłych- 1222,44 zł, których to kosztów powódka nie miała obowiązku uiścić. Zgodnie art.113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, nieuiszczonymi kosztami sądowymi Sąd obciąży przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu.